

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
MAKTABGACHA VA MAKTAB TA’LIMI VAZIRLIGI
IXTISOSLASHTIRILGAN TA’LIM MUASSASALARI AGENTLIGI
HUZURIDAGI PEDAGOGIK MAHORAT VA XALQARO BAHOLASH
ILMIY-AMALIY MARKAZI**

**MAKTABGACHA TA’LIM TASHKILOTLARI TARBIYACHILARINI
ATTESTATSIYADAN O‘TKAZISH UCHUN MALAKA SINOVIDA
FOYDALANILADIGAN TEST TOPSHIRIQLARI
SPETSIFIKATSIYASI**

Toshkent – 2026

MAKTABGACHA TA'LIM TASHKILOTLARI PEDAGOG KADRLARINI ATTESTATSIYADAN O'TKAZISH UCHUN MAKTABGACHA TA'LIM TASHKILOTLARI TARBIYACHILARI MALAKA SINOV TOPSHIRIQLARI SPETSIFIKATSIYASI

Mazkur spetsifikatsiyasi maktabgacha ta'lim tashkilotlari tarbiyachilarini attestatsiyadan o'tkazish malaka sinovida foydalaniladigan test topshiriqlarining mazmuni, qamrovi, turi, shakli, baholash mezoni va o'tkazilish tartibiga qo'yilgan talablarni aks ettiradi.

I. Umumiy tamoyillar

Baholash maqsadi – talabgor tarbiyachilarning nazariy bilimlari, amaliy ko'nikma va kompetensiyalarini kompleks baholash.

Ushbu baholash natijalari asosida pedagog kadrlar attestatsiyasida qabul qilinadigan qarorlar asosli bo'lishini ta'minlash maqsadida baholashning barcha bosqichlarida validlik, ishonchlilik, adolat va shaffoflik tamoyillariga rioya qilinishi ta'minlanadi.

II. Me'yoriy asoslar

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining “Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi hamda uning tizimidagi tashkilotlar faoliyatini samarali tashkil etish chora-tadbirlari to'g'risida” 2023-yil 26-maydagi PF-79-son farmoni.

2. Vazirlar Mahkamasining 2021-yil 17-sentyabrdagi “Maktabgacha, umumiy o'rta, o'rta maxsus, professional va maktabdan tashqari ta'lim tashkilotlari pedagog kadrlarini attestatsiyadan o'tkazish tartibini takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida”gi 572-son qarori.

3. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2023-yil 29-dekabrda “Maktabgacha, umumiy o'rta, o'rta maxsus, professional va maktabdan tashqari ta'lim tashkilotlari pedagog kadrlarini attestatsiyadan o'tkazish tartibi takomillashtirilishi munosabati bilan O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining “Maktabgacha, umumiy o'rta, o'rta maxsus, professional va maktabdan tashqari ta'lim tashkilotlari pedagog kadrlarini attestatsiyadan o'tkazish tartibini takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida” 2021-yil 17-sentyabrdagi 572-son qaroriga o'zgartirish va qo'shimchalar kiritish haqida”gi 692-son qarori.

III. Baholash qamrovi

Maktabgacha ta'lim tashkiloti tarbiyachi uchun mutaxassislik fanidan 35 ta, kasb standartlaridan 5 ta, pedagogik mahoratdan 10 ta, jami 50 ta test topshirig'i

taqdim etiladi va umumiy test topshirig'ini bajarish uchun o'rta hisobda 90 daqiqa vaqt berilgan. Bunda yopiq test topshiriqlaridan (*yagona to'g'ri javobni talab qiladigan test topshiriqlari, moslashtirishni talab qiladigan test topshiriqlari va ketma-ketlikni talab qiladigan test topshiriqlari*) foydalaniladi. Test topshiriqlarining mazmun sohasi va baholanadigan bilim va ko'nikmalar bo'yicha taqsimoti quyidagi jadvalda aks etgan:

Test topshiriqlarining mazmun sohasi va baholanadigan bilim va ko'nikmalari bo'yicha taqsimoti

1-jadval

Mazmun soha	Baholanadigan konstruktlar	Testlar soni
1. Maktabgacha pedagogikaning asoslari (1-5-savollar)		
Tarbiya jarayoni: mazmuni va mohiyati. Tarbiya tamoyillari	-Tarbiyaning mazmuni, mohiyati, tamoyillari va turlarini bilish; -maktabgacha pedagogikaning asosiy kategoriyalarini tushunish; -shaxsni shakllantiruvchi omillarni bilish; -maktabgacha yoshdagi bolalarning jismoniy, psixik va ijtimoiy rivojlanish bosqichlari hamda yosh va individual xususiyatlarini hisobga olib ishlash; - ta'lim, tarbiya, bilim, ko'nikma, malaka, shakllanish va rivojlanish tushunchalarini farqlash; -maktabgacha ta'lim tashkiloti tarbiyachisi shaxsiga qo'yiladigan talablar.	5
2. Maktabgacha ta'lim yoshdagi bolalar tarbiyalash mazmuni (6-11)		
Tarbiya turlari	-Maktabgacha yoshdagi bolalarning jismoniy rivojlanishini tashkil etish -axloqiy tarbiya ijtimoiy tarbiya jarayonining tarkibiy qismi sifatida o'rganish; -aqliy rivojlanishning tarkibiy qismlarini bilish; -MTTda iqtisodiy tarbiya berish; -huquqiy tarbiyani tashkil etish; -ekologik tarbiya va ekologik muhitni tashkil etish; -bolalar mehnatining asosiy turlari va ularni amalda qo'llash; -bolalarni estetik tarbiyalash va rivojlantirish.	6
3. Maktabgacha ta'lim yoshdagi bolalarni o'qitish mazmuni va uslubiyati (12-35)		
Ta'lim va tarbiya jarayoni	-Ta'lim nazariyasi, og'zaki, amaliy, ko'rgazmali ta'lim metodlari qo'llay olish; -nutq o'stirish, badiiy adabiyot, savodga o'rgatish; -maktabgacha yoshdagi bolalarga ekologik ta'lim-tarbiya berishdagi pedagogik yondashuvlar;	6

	<i>-sensor tarbiya, matematik tasavvurlarni shakllantirish;</i> <i>-tasviriyl faoliyat, sahnalashtirish va ijodiy faoliyat turlarini tashkil eta olish;</i> <i>-ta'lim faoliyatlarini samarali rejalashtirish va amalga oshirish.</i>	
O'yin – bola faoliyatining asosiy turi	<i>-ta'lim-tarbiya jarayonida qo'llaniladigan o'yin turlarini farqlash;</i> <i>-maktabgacha ta'lim tashkilotining ta'lim va tarbiya jarayonida o'yinning ahamiyati</i>	2
Maktabgacha ta'limga oid normativ-huquqiy asoslar va tizim talablari(Qonun, qaror, "Ilk qadam" dasturi)	<i>-“Maktabgacha ta'lim va tarbiya to'g'risida”gi Qonun talablarini bilish va amaliyl faoliyatda tatbiq etish;</i> <i>-bolaning hayoti va salomatligini muhofaza qilish;</i> <i>-zo'ravonlikning barcha shakllaridan himoya qilish;</i> <i>-MTT guruhlarining kun tartibini to'g'ri shakllantirish;</i> <i>- ta'lim jarayonlarini to'g'ri rejalashtirish;</i> <i>- pedagogning ish hujjatlarini to'g'ri yuritish olish;</i> <i>- ota-onalar bilan hamkorlik ishlarini to'g'ri yo'lga qo'yish.</i>	5
Maktabgacha yoshdagi bolalarga ta'lim berishda kompetensiyaviyl yondashuv	<i>-maktabgacha yoshdagi bolaning tayanch kompetensiyalari;</i> <i>-bolaning rivojlanish sohalari kompetensiyalarini bilish;</i> <i>-shaxsga yo'naltirilgan yondashuv asosida ta'lim-tarbiya jarayonini to'g'ri rejalashtirish;</i> <i>-ta'lim olishda alohida ehtiyojlari bo'lgan bolalar uchun ta'lim va tarbiya jarayoni tashkil etish;</i>	4
Maktabgacha yoshdagi bolalar rivojlanishini kuzatish	<i>-maktabgacha ta'lim tashkilotida bolaning ta'lim olishi va rivojlanishini kuzatishlarni to'g'ri tashkil etish;</i> <i>-bola rivojlanish xaritasini hujjatlashtirish;</i>	3
Rivojlantiruvchi muhitni tashkil qilish	<i>-Rivojlantiruvchi ta'lim muhitini yaratish,</i> <i>-ta'lim-tarbiya jarayonini samarali tashkil etish;</i> <i>-rivojlantiruvchi markazlar faoliyatini yo'lga qo'yish hamda olib borish;</i> <i>-ta'lim-tarbiya jarayonlarini tashkil etishda ilg'or pedagogik va axborot texnologiyalarni amaliyotda qo'llay olish.</i>	4

Kasb standartlari va pedagogik mahoratdan tuziladigan test topshiriqlarining mazmun sohasi va baholanadigan bilim va ko'nikmalari bo'yicha taqsimoti

Mazmun soha	Baholanadigan konstruktlar	Test soni
I. PEDAGOGIK MAHORAT		10 ta
1.1. Pedagogik-psixologik kompetensiyalar	– pedagogika, didaktika, tarbiya va yosh psixologiyasining asoslarini bilish va berilgan vaziyatga mosini tanlay olish; – pedagogik etika, nutq, texnika, ijodkorlik, pedagogik odob, bilimdonlik/kompetentlik, kasbiy faoliyatda zarur pedagogik qobiliyatlar, muloqot madaniyati, takt/nazokat, kreativlik, refleksiya va kasbiy o'sish asoslarini bilishi va berilgan vaziyatga mosini tanlay olish; – pedagogik jarayonni loyihalash (shart-sharoit, texnologiya, o'zaro munosabatlar) mazmunini, model–loyiha–amaliyot ketma-ketligini, innovatsion texnologiyalarni joriy etish mantig'i va bosqichlarini, ta'lim muhitini loyihalashning tayanch shartlari hamda pedagogik dizayn turlarini bilishi va vaziyatlarda qo'llay olishi	4
1.2. Bolalar rivojlanishini qo'llab-quvvatlash	– "Ilk qadam" dasturining maqsad va tamoyillarini, 0–7 yosh davrida bolaning rivojlanish bosqichlari hamda yosh xususiyatlarini, bolaga yo'naltirilgan va differensial yondashuv hamda o'yin asosida o'qitish mantig'ini, shuningdek oraliq/yakuniy kuzatishning maqsadi va tamoyillarini hamda "rivojlanish xaritasi"ning vazifasini bilish; – bola rivojlanish dinamikasini baholay olish, rivojlantirish maqsadlarini aniq belgilash va yondashuvlarni vaziyatlarda qo'llay olish	3
1.3. Metodik texnologik savodxonlik va	– maktabgacha ta'limda pedagogik faoliyatni loyihalashtirish asoslarini, innovatsion pedagogik texnologiya (loyihaga asoslangan ta'lim, muammoli ta'lim, hamkorlikdagi ta'lim, shaxsga yo'naltirilgan ta'lim, interfaol ta'lim, differensial ta'lim, syujet-rolli o'yinlar, inklyuziv ta'lim, jismoniy faolligini oshirish, tasviriy va dizayn faoliyati, qurilish va konstruksiyalash mashg'ulotlarini	3

	loyihalashtirish va boshqalar)larni bilish va faoliyatga mosini tanlay olish; – maktabgacha ta’limni loyihalash va tashkil etish bo‘yicha qabul qilingan qarorlarga baho berish va natijalarini tahlil qilib asosli mulohaza qila olishi	
II. KASBIY STANDART		5 ta
2.1. Kasbiy standart	– kasbiy standart doirasida umumiy qoidalar, standartning maqsad va vazifalari, pedagogga qo‘yiladigan bilim–ko‘nikma–malaka talablari, uning mehnat vazifalari, baholanadigan ko‘rsatkichlar tizimi hamda yakunlovchi qoidalar mazmunini bilishi, ularni amaliyotda qo‘llay olishi va faoliyati natijalarini tahlil qilib asosli mulohaza qila olishi; – kasbiy standart bo‘yicha talab etiladigan umumiy talablar, zarur bilimlar, ko‘nikmalar va malakalarni quyidagi yo‘nalishlarda egallashi zarur: rivojlantiruvchi ta’lim muhitini tashkil etish, ta’lim-tarbiya jarayonini rejalashtirish va tashkil etish, bolalar rivojlanishini kuzatish, oila bilan hamkorlik qilish hamda uzluksiz kasbiy rivojlanishni bilishi, ularni amaliyotda qo‘llay olishi va faoliyati natijalarini tahlil qilib asosli mulohaza qila olishi.	5

Kognitiv ko‘nikmalar taqsimoti

3-jadval

T/r	Kognitiv daraja	Izohi	Test soni
1	Bilish	Fanga doir nazariy ma’lumotlar, atamalar, qoidalar, tushunchalarni eslab qolish, ularning mazmuni, maqsadi va qo‘llanilishini tushunish	8
2	Qo‘llash	Bilim, tushuncha va protseduralarni yangi (notanish) kontekstlarda qo‘llay olish	35
3	Mulohaza qilish	Faktlar, dalillar, fikrlarni taqqoslash, tahlil qilish, taxmin qilish va xulosa(lar) chiqarish	7

IV. Baholash mezoni

Test topshiruvchining umumiy natijasini (raw score) hisoblash uchun har bir to‘g‘ri javobga 2 ball, noto‘g‘ri javobga 0 ball beriladi. Umumiy 70 ballni tashkil

etadi.

V. Imtihon tartibi

Taqiqlangan vositalar: imtihon vaqtida mobil telefon, aqlli soat, planshet yoki elektron eslatmalardan foydalanish qat'iyan man etiladi.

Axloq va intizom: nusxa ko'chirish, yordam so'rash yoki yordam berish, imtihon davomida gaplashish, ruxsatsiz chiqish kabi holatlar taqiqlanadi.

Nazoratchi qoidabuzarlikni aniqlaganda, uni rasmiylashtirib, tinglovchini testdan chetlashtiradi va natijasi bekor qilinadi.

VI. Inklyuziya va moslashtirish

Alohida ta'limga ehtiyoji bor talabgorlar uchun qo'shimcha 15 % vaqt beriladi. Shuningdek, topshiriqlarning berilish shakli va turi ham ularga mos va qulay shaklda taqdim etiladi.

Ko'rish sohasida imkoniyati cheklangan talabgorlar savollarni o'qib berishi uchun maxsus texnik yordamchi bilan kelishiga ruxsat etiladi, faqat savolning to'g'ri javobini aytishi mumkin emas.

VII. Tavsiya etiladigan asosiy adabiyotlar

1. O'zbekiston Respublikasining qonuni, 16.12.2019 yildagi "Maktabgacha ta'lim va tarbiya to'g'risida" O'RQ-595-son.

2. O'zbekiston Respublikasining qonuni, "Bolalarni zo'ravonlikning barcha shakllaridan himoya qilish to'g'risida" 14.11.2024 yil, O'RQ-996-son.

3. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 22.12.2020-yildagi 802-sonli "Maktabgacha ta'lim-tarbiyaning Davlat standarti" to'g'risidagi qarori.

4. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 08.07.2025-yildagi 423-sonli "Maktabgacha ta'lim tashkiloti pedagogining kasbiy standartini tasdiqlash to'g'risida"gi qarori.

5. O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha ta'lim vazirligining 2022-yil 4-fevraldagi Takomillashtirilgan "Ilk qadam" davlat o'quv dasturi.

6. O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha ta'lim vazirligining 2020-yildagi "Ilm yo'li" variativ dasturi.

7. O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirining 2025-yil 16-maydagi "Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi markaziy apparati, hududiy bo'linmalarining nizomlari hamda vazirlik huzuridagi institutlar, tasarruf tashkilotlari va ta'lim muassasalari xodimlarining lavozim yo'riqnomalarini tasdiqlash to'g'risida"gi 156-sonli buyruq.

8. O'zbekiston respublikasi maktabgacha va maktab ta'limi vazirining 2025-yil

29-avgustdagi “Maktabgacha ta’lim tashkiloti va pedagoglarining ish hujjatlarini tasdiqlash to’g’risida” 323-son buyrug’i.

9. O‘zbekiston respublikasi maktabgacha ta’lim vazirligi O‘zbekiston respublikasi sog‘liqni saqlash vazirligining 2018-yil 30-apreldagi “Maktabgacha ta’lim tashkilotlarida bolalarning hayoti va sog‘lig‘ini muhofaza qilishni tashkil etish tartibi to’g’risida”gi nizom.

10. F.R.Qodirova, SH.Q.Toshpo‘latova, N.M.Kayumova, M.N.A’zamova. “Maktabgacha pedagogika” darslik. Toshkent-2019. Tafakkur bo‘stoni nashriyoti.

11. D.R.Babayeva. “Nutq o‘stirish nazariyasi va metodikasi”. Darslik. Toshkent, “Barkamol Fayz media” 2018.

12. N.U. Bikbayeva, Z.I. Ibragimova, X.I.Kosimova “Maktabgacha tarbiya yoshidagi bolalarda elementar matematik tasavvurlarni shakllantirish” T. “O‘qituvchi”, 1995-y.

13. Z.S.Qodirova, O.E.Akbarov, F.A.Abdug‘opirova, Sh.Sh.Xojimirzayeva, Sh.B.Jumanova. “Bolalarni sahnalashtirish va ijodiy faoliyatga o‘rgatish”. darslik. Namangan - 2024

14. Shaxnoza Xasanova “Tasviriy faoliyatga o'rgatish nazariyasi va metodikasi”. O‘quv qo‘llanma, “Tafakkur” nashriyoti Toshkent-2020.

15. Grosheva I.V., Mirziyoyeva Sh.Sh.,Rizayeva X.U., Kuryayeva I.V., Nekrasova Y.A., Shivaldova N.S., Xaziyeva L.Z. “Yer sayyorasi – umumiy uyimiz” , Toshkent- 2022.

16. Grosheva I.V., Shivaldova N.S., Kuryayeva I.V. “MTM hududida ekologik so‘qmoq tashkil etish”, Toshkent- 2022.

17. M.R.Is’hoqova, M.Z.Fayzullaeva, J.R.Kucharov, N.Q.Azizova, N.M.Sultonova “Maktabgacha yoshdagi bolalarni savodxonlikka o‘rgatish” Toshkent -2018.

VIII. Pedagogik mahorat va kasb standartlari bo‘yicha manbalar

1. Alixodjayeva G.S. Инновация в дошкольном образовании. Учебник. – Toshkent, 2024. – С. 284.

2. Muslimov N. va boshq., Pedagogik kompetentlik va kreativlik asoslari. O‘quv-metodik qo‘llanma. – Toshkent, 2024. – 120 b.

3. Qodirova F. va boshq., Maktabgacha pedagogika. – Toshkent: “Tafakkur” nashriyoti, 2019. - 688 b.

4. Sodiqova Sh.A. va boshq., Maktabgacha ta’limda ta’lim va tarbiya texnologiyalari. O‘quv qo‘llanma. – Toshkent, 2022.

5. Xalikova U.M., Maktabgacha ta’limda pedagogik jarayonlarni loyihalashtirish metodikasi. O‘quv qo‘llanma. – Buxoro: “Fan va ta’lim” nashriyoti, 2022.-216 b.

6. Xoliqov A. Pedagogik mahorat. Darslik, – Toshkent: “Bayoz” nashriyoti, 2025. - 504 b.

Eslatma: test topshiriqlari mazmuni tavsiya etilgan adabiyotlarda aks etgan mazmun, tamoyil va yondashuvlar bilan moslashtiriladi, ammo test topshiriqlari to'g'ridan to'g'ri manbalardan olinmaydi. Malaka sinoviga tayyorgarlik ko'rish jarayonida tavsiya etilgan adabiyotlar eslab qolish manbai sifatida xizmat qilishdan ko'ra, umumiy kasbiy tayyorgarlikni mustahkamlashga qaratilgan.